

אישיותו של המאמין

שם המרצה: יהושע וידר

היקף הקורס: 1 ש"ש

סוג הקורס: שיעור שבועי

רציונל:

מצות האמונה כוללת את מכלול אישיותו של האדם, שכל נרָגֶשׁ כאחד: "וְיָדַעְתָּ הַיּוֹם וְהַשַּׁבָּת אֶל לְבָבְךָ" (דברים ד, לט). דבר זה כשלעצמו איננו חידוש, מתבקש שהיחס אל מקור הכל, יחס שהוא האמונה, יתבטא בכל חייו של האדם. על אף זאת קיים פער גדול בחייהם של רבים המגדירים עצמם כמאמינים בין האמונה כדרך-חיים מוצהרת לבין העולם הנפשי הפנימי. פער זה איננו חדש, וכבר הנביאים התריעו בשם ד' על מצבים בהם "נִגְשׁ הָעַם הַזֶּה, בְּפִיו וּבְשִׁפְתָיו כְּבָדוּנִי - וְלִבּוֹ רַחַק מִמֶּנִּי, וְנִתְּחִי יַרְאֲתֶם אֹתִי מִצֹּת אֲנָשִׁים מְלַמְּדָה" (ישעיהו כט, יג). בדורנו, בו הבחירה בנושא האמונה אפשרית יותר מבעבר, ובו אדם חותר לחיות לאור רגשותיו ולא מסתפק ב"קבלת עול" – פער זה הופך למשמעותי אף יותר.

על אף היותה של האמונה מצוה המתייחסת למכלול אישיותו של האדם, תופעה לא נדירה היא אנשים שלמרות היותם מקיימי מצוות - עולמם הרוחני והריגשי אינו ניזון מאמונתם. כמחנכות-לעתיד העתידות להיות שותפות ומובילות בעיצוב עולמן האמוני של תלמידותיהן מתבקש שהסטודנטיות להוראה עצמן תעבורנה תהליך של הכרת מופעי האמונה השונים בהכרה, ברגש, וברצון. בתהליך זה, הבנוי של שותפות פעילה שלהן, תיבנה אצלן ההכרה באמונה, ומתוכה בתורה ובמצוותיה קליפתם האותנטית של החיים ולא "תקנון קהילה" או אוסף מטלות החיצוניות לעצם אישיותו של האדם ולחוויות חייו. בדורנו בו ההחשפות לגישות לא-אמוניות שכיחה יותר מאי-פעם, ובגילאים צעירים מאשר בעבר, חיוני הוא שהמחנכות תוכלנה לסייע לתלמידים להכיר את משמעותה של האמונה בנפש.

בקורס נדון, בין השאר, בשאלות כמו: מהם הגורמים לפער בין בין האמונה המוצהרת ובין העולם הפנימי? מהן ההשלכות הרגשיות והמעשיות שלו? האם לגיטימי מבחינה דתית לבטא את הפער הזה? כיצד ניתן להתמודד איתו? מהם מְאָפְיִי נפשו של המאמין השלם? הקורס יתנהל כסדנא, באמצעות למידה פעילה – עצמית, בחברותות, בקבוצות קטנות ובמליאה ושיתוף מתוך עולמן של הסטודנטיות.

מטרות הקורס:

1. הסטודנטית תכיר את הגדרת האמונה ואת מרכזיותה בחיי היהודי, תוך הקשבה לשאלות ולבירורים הרגשיים שהאמונה מזמנת.
2. הסטודנטית תוכל לזהות ולאפיין תהליכים נפשיים שונים הנובעים מהאמונה ולתת מענה מושכל לעצמה ולאחרים בנושאים אלו.
3. הסטודנטית תוכל, כמורה, להוביל תהליכים של שיח אמוני אותנטי בכיתתה.

אורות ישראל
מכללה אקדמית לחינוך

רה"ד

דרכי למידה:

הקורס מתבסס על למידה עצמית ולמידה בחברותות או בקבוצות קטנות, במהלכה יחקרו הסטודנטיות ויעלו שאלות לקראת השלב בו ייערכו דיונים במליאת הכיתה.

דרישות הקורס:

- נוכחות פעילה
- הגשת עבודה מסכמת

דרכי התקשרות:

- טל' 052-3295622. מייל: yudvav1@gmail.com
- יש לכתוב מיסרון/הודעת ווצאפ ולשאול באילו שעות ניתן להתקשר באותו יום.

מהלך לימודים:

מספר שיעור	נושא	קריאה
1	הגדרת האמונה במשנת הרמב"ם	חובה: הלכות יסודי התורה פרק א
2	האמונה במשנת רס"ג	חובה: אמונות ודעות, הקדמה.
3	יחודה של אמונת ישראל בספר הכוזרי	רשות: ספר הכוזרי מאמר ראשון
4	הופעת האמונה בנפש בעקבות קריאת שמע	חובה: דברים ו, ד-ט עם המפרשים מתקופת הראשונים
5	תיאורי אמונה בספר תהלים חלק ראשון	
6	תיאורי אמונה בספר תהלים חלק שני	
7	עקדת יצחק כביטוי להתמודדות אמונית	רשות: הראי"ה קוק, עולת ראיה א, פב-ק
8	דרישת הפנות האמונית. מהתנ"ך ועד למשנת החסידות	
9	אישיות אמונית שלמה ואישיות אמונית שסועה	
10	סגנונות תפילה ופיוט כביטוי לעולם האמוני-ריגשי	
11	משבר האמונה בדורות האחרונים	רשות: הראי"ה קוק, מאמר "הדור"
12	אמונה בעידן הפוסטמודרני	
13	משוב במליאת הכיתה והסבר על מטלת הסיום	

ביבליוגרפיה:

קריאת חובה:

1. רמב"ם, מורה נבוכים, חלק א' פרק נ.
2. רס"ג, אמונות ודעות, הקדמה, פרק ז.
3. קוק, הראי"ה. מציאות קטן, הוצאת מאבני המקום ומגיד, עמ' ג-ז.

קריאת רשות:

1. קוק, הראי"ה. מדות הראיה, ערך "אמונה". מוסד הרב קוק, ירושלים תשפ"א.
2. קוק, הראי"ה. אורות האמונה, ללא ציון מו"ל, ירושלים תשנ"ח.